

СТАНОВИЩЕ

Относно дисертационен труд на Асен Тодоров Асенов на тема

„Спортно –технически и психологически фактори на надеждността на състезателите по таекуондо“ за придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР“ в професионално направление 7. 6. „Спорт“ с научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка/ вкл. Методика на лечебната физкултура/“ към кат. „Психология, педагогика и социология“ към ИСА „В. Левски“

Научен ръководител: доц. М. Георгиев

Представеният дисертационен труд се състои от 162 стандартни машинописни страници, в това число първа глава – 57 стр., втора глава 4 стр., трета глава 56 стр., изводи и препоръки 3 стр., ползвана литература 5 стр. на кирилица и 1 стр. на латиница и приложения 29 стр. Онагледяването е извършено с 11 фиг. и 33 таблици и 4 стр. снимков материал. Предложени са и съкращения на важни наименования свързани с таекуондо.

Дисертантът Асен Асенов е разработил един проблем , който в последните години е особено актуален, но сравнително слабо проучен. При непрекъснатото повишаване на конкуренцията и увеличаване на натоварванията вниманието на специалистите е насочено към изясняване на надеждността и ефективността в състезанията. Стига се до търсене ,разработване и прилагане в практиката на усъвършенствани модели. Тези модели биха били в основата на планирането и провеждането на подготовката на състезателите по таекуондо.

В глава първа „Теоретична постановка на проблема“ дисертантът подробно проследява зараждането и развитието на таекуондо. Наред с това той подчертава изучаването и на философия, етика, морал, военни тактики и др. Били създадени правила за поведение, които в известен смисъл са валидни и сега. Съществуващите 11 команди в съвременното таекуондо, отразяващи принципите и са водещи в моралното развитие на учениците занимаващи се с него. Таекуондо е застъпено в учелещата, коледжите и във въоръжените сили на Корея.

Бързото разпространение на таекуондо в целият свят води до създаване на Световна федерация по таекуондо и приемането ѝ в Международния Олимпийски комитет, като то става олимпийски спорт.

Дисертантът разглежда в подробности навлизането на таекуондо / WTF и ITF/ в България и създаване на Българска спортни федерации по таекуондо. Създаден е правилник по таекуондо /WTF/. Това води до пристигането в България на южнокорейския майстор Чанг Кионг Су и севернокорейския майстор Ким Унг Чол. В България гостуват корейски демонстративни отбори. В тази глава дисертантът изяснява съдържанието на техниката на таекуондо и отделните форми на състезателна изява. Тук той с вещна обяснява изчистването на техниката от опасни прийоми, важен фактор за опазване на здравето на трениращите и обновяване на системата. Така се стигнало до въвеждане и до използване на защитна жилетка, забрана на удари с юмрук в лицето и въвеждане на електронно-сензорна система за незабавно отчитане на резултатите.

Развитието и усъвършенстването на техниката е насочено към подобряване на физическото развитие, здравето, подвижността, подобряване на координацията и развитие на психическите качества и възможности. Дисертантът разглежда основните форми на таекуондо, за овладяването до съвършенство, както атакуващи така защитни техники. Въведени са 24 форми / пумсе/, които представляват основни движения с въображаем противник срещу един или повече нападатели. Той разглежда и другите форми - стъпков спаринг, примерен спаринг, договорен спаринг, свободен спаринг, чупене, специални техники и самоотбрана.

Като отчита проблема за важността на надеждността дисертантът навлиза в изясняването ѝ, като общо в спорта, така и в таекуондо. Разработването на методологически основи са насочени към успешна реализация в конкретни спортове . Авторът проследява достиженията на редица автори. Според анализът на научно-методологическата литература съществува проблем за повишаване на надеждността на таекуондистите, което е породено от недостатъчното еднозначно определяне на понятието конкретно в този спорт. . Дисертантът обединява факторите на психическата надеждност в две основни групи – базови / общи/, които се формират в

тренировъчния процес и съревнователни /специални/ или състезателни, където се извяват мотивационните характеристики, личностната тревожност, спортната агресивност и др.

В методологическите подходи за оптимизиране на технико – тактическата подготовка в спорта дисертантът акцентира върху разработване и прилагане в практиката на целевото програмиране за разкриване и използване в процеса на подготовката на методи и средства, които подпомагат постигането на планираната спортно – техническа форма в подготовката. Той разкрива три нива в подготовката, които са взаимно свързани. Изказва категорично мнението, че реализирането на програмно-целевия модел в таекуондо се затруднява поради липса на достатъчна информация за моделните характеристики на състезателната дейност и критериите за оценка на нивата на подготовката. Той извежда основни фактори определящи психическата надеждност на спортистите от единоборствата, а именно – интелектуални, волеви и емоционални качества, скорост на преработване на информацията и адаптиране ѝ.

Глава втора съдържа хипотеза , цел, задачи, организация и методика на изследването.

Хипотеза: чрез разкриване и интегриране на спортно – технически и психологически характеристики ще се даде възможност за разработване на научнообоснована програма, чрез която да се формират и усъвършенстват спортно – техническите и психологически фактори на надеждността на занимаващите се с този спорт.

Целта на изследването е точно формулирана.

Изведените 4 задачи на изследването подпомагат постигането на целта

Предмет на изследването са спортно – техническите и психологическите фактори на надеждността в таекуондо и ефективността на програмата за подготовка на спортисти по таекуондо.

Участници в изследването: първа група 23 специалисти по таекуондо и втора група състезатели по таекуондо разделени в експериментална група / 22

души/ и контролна група /23 души/. И в двете групи са включени състезатели по таекуондо.

Методика на изследването: за реализиране на целта и задачите са използвани теоретичен анализ, експериментален метод и статистичен метод.

При реализиране на изследването е ползвано пряко и косвено наблюдение, анкетно изследване за отчитане на експертното отношение при оценка на качествата на различните състезатели, педагогически експеримент, скала за измерване равнището на самоконтролиращи умения по адаптация на М. Георгиев, Виена тест-систем за измерване на проста бързина на реакцията и способността за точно придвижване и тест за оценка на психическата надеждност.

Организацията на изследването обхваща четири етапа 2010 – 2011, 2011 – 2012, 2012 – 2014 и 2015 – 2016.

Глава трета. Анализ на спортно – техническите и психологическите характеристики на таекуондо.

При анализа на експертните оценки на антропометричните показатели при вариационният анализ с най – висока значимост, който играе голяма роля, се определя високия ръст. При него дължината на долните крайници влияе положително за атака от далечно разстояние. Този показател може да съдейства при подбора на начинаещи и по – успешна селекция на представителни отбори.

Според анализа на данните от експертните оценки на вариационният анализ при общофизическите показатели на първо място се нарежда тренираността. Силата е най – слабо изразена макар, че има значимост в таекуондо. Бързината е определяща при отбелязване на точки, а гъвкавостта помага при нанасянето на удари на високо ниво. Ловкостта е в основата на ударите със сложна структура.

За разкриване на структурата на общофизическите показатели е приложен факторния анализ. С най високо факторно тегло е показателят гъвкавост. При изследваните специфични физически показатели при вариационния анализ на първо място, с най - висока значимост, се извежда

адекватния избор на защита. По отношение на другите показатели експертните оценки са твърде различни. При анализа на специфичните двигателни качества дисертантът обособява два генерални фактора, а именно умение за съхраняване на силите и обособяване на специфична сила и бързина.

При извършване на техническата характеристика на таекуондо се подчертава ефективността на ударите с крака изпълнявани еднакво за атака, защита и контраатака. Експертната оценка извежда долю чаги на първо място, който е базов удар и се използва като основа на останалите техники с крака. След това се нареждат техниките със завъртане през гръб и т.н. Експертите дават предпочитание на ударите от място или с придвижване, като на по заден план остава ударите с отскок. Те извеждат контраатаката сред най – значимите технически прийоми.

Анкетираните експерти оценяват тактическите похвати като високо значими в таекуондо. Тактическите показатели разкриват начина на изпълнение на техниките, степента на тяхното владение, комплексност във владенето на различните варианти прилагани по време на единоборството.

При характеристиката в сферата на психомоториката експертите определят с най – висока значимост бързината на реакцията свързана с високата скоростна движенията, точност, прецизност на движенията и др. Показателите от сферата на психомоториката отразяват динамичните аспекти на нервната система и единство на психичната и моторна дейност. С високи стойности се оценява и антиципацията като един от основните показатели за надеждност в таекуондо

За анализ на най – често използваните технически действия по време на състезания дисертантът използва данни от четири Олимпийски игри. Така той установява динамични промени в предпочитанията към техниките съобразно промените в състезателните правилници и до голяма степен от нововъведенията в техническите средства за отчитане на точността на ударите. Така той установява различна изява на състезателите в различните Олимпиади.

Анализът на резултатите от експертното проучване, от тези на теоретичното изследване и тези промени установени от Олимпийските игри дават основание за извеждане на моделни характеристики, свързани с особеностите на околната среда, състезателното поведение и разработването на спортограма на таекуондо, която съдържа спецификата на компонентите на средата, особеностите за протичане на състезанието, изискване към състезателното поведение и дейностно – състезателни особености. Голяма роля играят усещанията, възприятията, представата, мисленето, наметта, въображението, вниманието, особеностите на спортиста и неговият характер и др.

Представена е програма за спортно – техническа и психическа подготовка на състезатели по таекуондо разработена на базата на многогодишния опит на автора на дисертационния труд, Считаю, че тази програма е със съществен принос за дисертационната разработка

Анализът на данните от двете измервания показва значителните изменения настъпили в експерименталната група в резултат на приложената методика. Извършени са анализи на резултатите за самоконтрола, бързината на реакцията, способността за антиципация, психическата надеждност, резултатите от класиранията от различните състезания др. Анализите дават основание априорираната програма за подготовка да се приеме като ефективна способстваща повишаването на спортно – техническите и психологически фактори в таекуондо.

Във връзка с темата на дисертационния труд са издадени три публикации в съавторство, като в две е водещ.

Предложенният дисертационен труд е структуриран правилно и отговаря на изискванията за разработване на такава научна разработка.

Направените изводи са следствие от резултатите при изследванията. Препоръките са насочени към практическата дейност при подготовката на състезателите

Приноси:

- На базата на литературни източници е проследено създаването и развитие на олимпийското таекуондо.
- Предложена е ефективна програма за спортно – техническа и психическа подготовка по таекуондо
- Извеждане на моделните характеристики на таекуондо.

Заклучение:

Като имам предвид актуалността на разработката засягаща подготовката на всички нива на таекуондистите, високият професионализъм на Асен Асенов и приносите на дисертационния труд на тема „ Спортно – технически и психологически фактори на надеждността на състезатели по таекуондо“ давам своя положителен вот и предлагам на многоуважаемото жури да гласува също положително.

Проф. Ангел Божишков доктор

